

ЗМІСТОВНІ МОДУЛІ 5-6. Договори про надання послуг. Договори про надання транспортних послуг

Практичне заняття 5.

Теми 18, 21, 23. Договір управління майном. Договір перевезення пасажирів і багажу. Договір транспортного експедирування.

♣ Мета практичного заняття.

Тема 18: засвоєння, поглиблення та закріплення знань про особливості договорів управління майном та його різновидів, нормативного регулювання цих договорів тощо; закріплення навичок вирішення життєвих ситуацій, пов'язаних із цими зобов'язаннями, складання та аналізу необхідних юридичних документів для реалізації та захисту прав сторін цих договірних зобов'язань.

Тема 21: засвоєння, поглиблення та закріплення знань про особливості договорів перевезення пасажирів і багажу та його різновидів (за видами транспорту), нормативного регулювання цих договорів тощо; закріплення навичок вирішення життєвих ситуацій, пов'язаних із цими зобов'язаннями, складання та аналізу необхідних юридичних документів для реалізації та захисту прав сторін цих договірних зобов'язань.

Тема 23: засвоєння, поглиблення та закріплення знань про особливості договору транспортного експедирування, нормативного регулювання цих договорів тощо; закріплення навичок вирішення життєвих ситуацій, пов'язаних із цими зобов'язаннями, складання та аналізу необхідних юридичних документів для реалізації та захисту прав сторін цих договірних зобов'язань.

I. Теоретична частина.

♣ Основні терміни та поняття.

Тема 18: власник; грошові кошти; договір управління майном; майно; підприємство як єдиний майновий комплекс; управитель; управління; установник управління; цінні папери.

Тема 21: багаж; багажна квитанція; втрата багажу; договір перевезення пасажирів та багажу; затримка; квиток; нестача багажу; пасажир; перевезення; перевізник; послуги з переміщення у просторі пасажирів та багажу; пошкодження багажу; псування багажу; пункт призначення; фактична шкода.

Тема 23: договір транспортного експедирування; експедитор (транспортний експедитор); клієнт; перевізник; транспортно-експедиторська діяльність; транспортно-експедиторська послуга; учасники транспортно-експедиторської діяльності.

Питання для обговорення.

Тема 18:

1. Поняття договору управління майном. Форма договору управління майном.
2. Предмет договору управління майном. Істотні умови договору управління майном.

3. Сторони договору управління майном. Особа, яка набуває вигоди від майна, що передане в управління.
4. Права та обов'язки сторін договору.
5. Відповідальність сторін за договором управління майном.
6. Припинення договору управління майном.
7. Особливості управління цінними паперами.

Тема 21:

1. Договір перевезення пасажирів та багажу. Перевезення транспортом загального користування. Істотні та інші умови договору перевезення пасажирів та багажу.
2. Сторони договору перевезення пасажирів та багажу. Права та обов'язки сторін договору.
3. Відповідальність за порушення умов договору перевезення пасажирів та багажу. Позови щодо перевезення у закордонному сполученні. Припинення договору.

Тема 23:

1. Істотні та інші умови договору транспортного експедирування. Форма договору транспортного експедирування.
2. Сторони договору транспортного експедирування. Права та обов'язки сторін.
3. Виконання договору транспортного експедирування. Документи та інша інформація, що надаються експедиторові.
4. Відповідальність за порушення сторонами умов договору. Припинення договору транспортного експедирування.

📌 **Методичні рекомендації до вивчення питань плану.** Підготовка до практичного заняття починається з ознайомлення зі змістом нормативно-правових актів, якими регулюються відповідні різновиди договорів. Після цього слід ознайомитись з іншими джерелами (конспекти лекцій, підручники, навчальні посібники, коментарі ЦК України, Повітряного кодексу України, Кодексу торгового мореплавства, Статуту залізниць тощо). Обов'язковим є ознайомлення із судовою практикою вирішення спорів, що впливають з відповідних договорів.

II. Практична частина: аналіз зразків цивільно-правових договорів, складання цивільно-правових договорів, складання або вирішення кейсів.

1. Аналіз зразків готових договорів управління різними видами майна, договорів управління майном, в яких установниками управління є не власники, а інші суб'єкти; договорів перевезення пасажирів та багажу, транспортного експедирування.
2. Складання договорів управління різними видами майна, договорів управління майном, в яких установниками управління є не власники, а інші суб'єкти; договорів перевезення пасажирів та багажу, транспортного експедирування.
3. Складання або вирішення кейсових завдань.

☞ **Методичні рекомендації до виконання практичної частини.** Для засвоєння матеріалу та розуміння сутності кожного з різновидів договорів, які виносяться на розгляд на практичному занятті, кожен здобувач має знайти зразки (не менше трьох) готових цивільно-правових договорів відповідного виду, уважно перечитати, проаналізувати які умови у них відображено, порівняти із тим, як ці положення врегульовані у нормативно-правових актах, якими врегульовано цей різновид цивільно-правового договору. Кожен здобувач має скласти свій варіант договору, в якому має бути максимально враховано інтереси обох сторін договору та максимально пропрацьовано блок (або блоки, якщо вони відокремлені) «Гарантії забезпечення виконання зобов'язань сторін договори», «Відповідальність за порушення умов договору» тощо. Аналіз готового зразка відповідного різновиду цивільно-правового договору або характеристика складеного здобувачем договору здійснюється шляхом розкриття таких аспектів: а) яка модель цивільно-правового договору (інформативна чи неінформативна) представлена або чому при складанні договору здобувачем була обрана сама ця модель; б) чи дотримано вимоги щодо форми конкретного договору у знайденому здобувачем зразку договору або яким чином це враховано у складеному здобувачем договорі (мається на увазі правильне оформлення договору, яке дає уявлення про нотаріальну чи просту письмову форму, яка вимагається для цього різновиду договору); в) чи наявні всі обов'язкові елементи структури цивільно-правового договору; г) чи враховані у договорі всі вимоги його нормативного врегулювання як загальними нормами (ЦК України), так і нормами спеціального законодавства; г) чи всі можливі права та обов'язки сторін враховано у договорі; д) чи підібрано до кожного обов'язку сторони у договорі відповідні засоби забезпечення його виконання або конкретна міра відповідальності за порушення цього обов'язку; е) чи враховано положення законодавчих вимог про можливі у цьому конкретному договорі сторони, їхні права щодо порядку зміни, припинення договору, вирішення спорів за договором, кількості примірників тощо.

Вирішення кейсів передбачає надання вичерпного обґрунтування своєї відповіді з посиланням на конкретні норми ЦК України, інших законодавчих актів та на судову практику. Ситуації аналізуються щодо: а) належних сторін; б) наявності у них відповідних прав та обов'язків; в) дотримання строків; г) можливих способів захисту прав та інтересів тощо.

Питання для самостійного опрацювання за Темами 19-20, 22. Транспортні договори: загальна характеристика. Договір перевезення вантажу. Договір чартеру (фрахтування).

☞ **Мета самостійної роботи з темами модуля:** засвоєння, поглиблення та закріплення знань про особливості договорів перевезення вантажу, фрахтування та нормативного регулювання цих договорів; закріплення навичок вирішення життєвих ситуацій, пов'язаних із договорами перевезення вантажу, фрахтування, складання цих договорів, аналізу змісту готових зразків договорів перевезення

вантаж, фрахтування, складання необхідних юридичних документів для реалізації та захисту прав сторін у договорах перевезення вантажу, фрахтування.

📖 Основні терміни та поняття до тем модуля, які виносяться на самостійне вивчення: вантаж; вивантаження вантажу; відправник; довгостроковий договір; договір перевезення вантажу; договір чартеру (фрахтування); завантаження вантажу; коносамент; маркіровка вантажу; мультимодальні перевезення; одержувач; перевезення; перевезення транспортом загального користування; перевізник; позов до перевізника; позови щодо перевезення у закордонному сполученні; позовна давність; провізна плата; публічний договір; пункт призначення; розумна плата; страхування вантажів; тара; тарифи; транспортна накладна; транспортний засіб; упаковка; фактична шкода; фрахтівник; фрахтувальник.

I. Теоретична частина.

Питання до самостійного опрацювання.

Тема 19:

1. Загальні положення про перевезення.
2. Мультимодальні перевезення.
3. Довгостроковий договір.
4. Відповідальність за зобов'язаннями, що впливають із договору перевезення.

Тема 20:

1. Договір перевезення вантажу.
2. Надання транспортних засобів і пред'явлення вантажу до перевезення. Завантаження та вивантаження вантажу.
3. Строк доставки вантажу, пошти.
4. Відповідальність перевізника за ненадання транспортного засобу і відповідальність відправника за невикористання наданого транспортного засобу.
5. Відповідальність перевізника за прострочення доставки вантажу.
6. Відповідальність перевізника за втрату, нестачу, псування або пошкодження вантажу та пошти.
7. Пред'явлення претензій і позовів, що впливають із договорів перевезення.

Тема 22:

1. Поняття та юридична характеристика договору чартеру (фрахтування).
2. Істотні та інші умови договорів чартеру (фрахтування).
3. Нормативне регулювання договорів чартеру (фрахтування).
4. Сторони договору чартеру (фрахтування). Права та обов'язки сторін договорів чартеру (фрахтування).
5. Відповідальність сторін за порушення умов договору чартеру (фрахтування).
6. Припинення договору чартеру (фрахтування).

📌 Методичні вказівки до вивчення питань, які виносяться на самостійне опрацювання, та виконання завдань. Для ефективного засвоєння теми здобувачу слід розпочати з ознайомлення зі змістом нормативно-правових актів, якими

регулюються відповідні різновиди договорів, зокрема, з положеннями норм ЦК України, транспортних кодексів (статутів), Закону України «Про мультимодальні перевезення» тощо. Після цього слід ознайомитись з іншими джерелами (конспекти лекцій, підручники, навчальні посібники, коментарі ЦК України, транспортних кодексів (статутів), спеціальних законів тощо). Обов'язковим є ознайомлення з судовою практикою вирішення спорів, що впливають з відповідних договорів.

II. Практична частина: аналіз зразків цивільно-правових договорів, складання цивільно-правових договорів, складення або вирішення кейсів (завдання є частиною комплексних завдань Модулів 5 та 6 і прикріплюються на платформі Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=4434>).

1. Аналіз зразків готових транспортних договорів, зокрема договорів перевезення вантажу, договорів чартеру (фрахтування).

2. Складання транспортних договорів, зокрема договорів перевезення вантажу, договорів чартеру (фрахтування).

3. Складання або вирішення кейсових завдань.

Приклади зразків договорів та приклад кейсового завдання можна знайти у методичних рекомендаціях: Болокан І. В. Цивільне та сімейне право. Особлива частина : методичні рекомендації та завдання до самостійної роботи для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Право» освітньо-професійної програми «Право» : в 2 ч. Ч. 1. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 64 с. Розміщено на платформі Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=4434>.

☞ **Методичні рекомендації до виконання практичної частини.** Для засвоєння матеріалу та розуміння сутності транспортних договорів і, зокрема, договорів перевезення вантажу та фрахтування, які виносяться на самостійний розгляд, здобувачі мають знайти зразки (не менше трьох) готових цивільно-правових договорів відповідного виду, уважно перечитати, проаналізувати які умови у них відображено, порівняти із тим, як ці положення врегульовані у нормативно-правових актах, якими врегульовано цей різновид цивільно-правового договору. Кожен здобувач має скласти свій варіант договору, в якому має бути максимально враховано інтереси обох сторін договору та максимально пропрацьовано блок (або блоки, якщо вони відокремлені) «Гарантії забезпечення виконання зобов'язань сторін договору» та/або «Відповідальність за порушення умов договору» тощо. Аналіз готового зразка відповідного різновиду цивільно-правового договору або характеристика складеного здобувачем договору здійснюється шляхом розкриття таких аспектів: а) яка модель цивільно-правового договору (інформативна чи неінформативна) представлена або чому при складанні договору здобувачем була обрана сама ця модель; б) чи дотримано вимоги щодо форми конкретного договору у знайденому здобувачем зразку договору або яким чином це враховано у складеному здобувачем договорі (мається на увазі правильне оформлення договору, яке дає уявлення про нотаріальну чи просту письмову форму, яка вимагається для цього різновиду договору); в) чи наявні всі обов'язкові

елементи структури цивільно-правового договору; г) чи враховані у договорі всі вимоги його нормативного врегулювання нормами ЦК України та спеціального законодавства; г) чи всі можливі права та обов'язки сторін враховано у договорі; д) чи підбрано до кожного обов'язку сторони у договорі відповідні засоби забезпечення його виконання або конкретна міра відповідальності за порушення цього обов'язку; е) чи враховано положення законодавчих вимог про можливі у цьому конкретному договорі сторони, їхні права щодо порядку зміни, припинення договору, вирішення спорів за договором, кількості примірників тощо.

Вирішення кейсів передбачає надання вичерпного обґрунтування своєї відповіді з посиланням на конкретні норми ЦК України, інших законодавчих актів та на судову практику. Ситуації аналізуються щодо: а) належних чи неналежних сторін; б) наявності у них відповідних прав та обов'язків; в) дотримання строків; г) можливих способів захисту прав та інтересів тощо.